

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЛІНГВІСТИКИ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач випускової кафедри
_____ (І. І. Тюрменко)
«_____» _____ 2024 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)**

ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС «БАКАЛАВР»

Тема: «Організація інформаційної та аналітичної діяльності Державної служби статистики України»

Виконавець: здобувачка вищої освіти ДК-422 Дзюба Ольга Михайлівна

Керівник: кандидат історичних наук, доцент Чепуренко Янна Олексіївна

Нормоконтролер: кандидат історичних наук, доцент Халецька Леся Пилипівна

(підпис)

Київ 2024

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
Кафедра історії та документознавства
Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність – 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
Освітньо-професійна програма – «Інформаційна аналітика та соціальні комунікації»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ І. І. Тюрменко
« ____ » _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ **на виконання кваліфікаційної роботи** Дзюби Ольги Михайлівни

1. Тема кваліфікаційної роботи: «Організація інформаційної та аналітичної діяльності Державної служби статистики України», затверджена наказом ректора від «19» квітня 2024 р. №597/ст.

2. Термін виконання роботи: з 13.05.2023 р. до 16.06.2023 р.

3. Вихідні дані до роботи: робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків загальним обсягом 58 сторінок, з них обсяг основного тексту – 40 сторінок, список використаних джерел нараховує 43 позиції.

4. Зміст пояснювальної записки: Вступ. Розділ 1. Теоретичні аспекти організації інформаційної та аналітичної діяльності Державної служби статистики України. Розділ 2. Особливості організації інформаційної та аналітичної діяльності Державної служби статистики України. Висновки. Список використаних джерел. Додатки.

5. Перелік обов'язкового ілюстративного матеріалу: скріншот офіційного вебсайту Державної служби статистики України; скріншот з вебсайту розділа «Статистика для дітей»; скріншот з вебсайту розділа «Інфографіка».

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1.	Визначення та обґрунтування теми кваліфікаційної роботи	11.03.2024	
2.	Оформлення завдання на виконання кваліфікаційної роботи. Складання плану роботи. Узгодження з керівником	15.03.2024	
3.	Визначення об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження. Підбір, опрацювання, вивчення літератури та джерел з теми дослідження	19.03.2024	
4.	Виконання індивідуальних завдань з теми роботи	01.04.2024	
5.	Написання основної частини, вступу та висновків	08.05.2024	
6.	Оформлення роботи та подання її на перше читання керівникові	10.05.2024	
7.	Опрацювання зауважень та виправлення недоліків	13.05.2024	
8.	Попередній захист кваліфікаційної роботи	14.05.2024	
9.	Проходження нормоконтролю	23.05.2024	
10.	Подання роботи на перевірку на плагіат	27.05.2024	
11.	Подання роботи на рецензування	30.05.2024	
12.	Подання остаточного варіанта на кафедру	07.06.2024	
13.	Захист роботи	12.06.2024	

7. Консультанти з окремих розділів

Розділ	Консультант (посада, П.І.Б.)	Дата, підпис	
		Завдання видав	Завдання прийняв

8. Дата видачі завдання: «11» березня 2024 р.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Я. О. Чепуренко
(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____ О. М. Дзюба
(підпис випускника)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи ОС «Бакалавр» на тему: «Організація інформаційної та аналітичної діяльності Державної служби статистики України»: 58 сторінок, 43 використаних джерела, 3 додатки.

СТАТИСТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ, ІНФОРМАЦІЙНА ТА АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ.

Об'єкт дослідження – Державна служба статистики України.

Предмет дослідження – організація інформаційної та аналітичної діяльності Державної служби статистики України.

Мета дослідження – узагальнення знань про особливості організації інформаційної та аналітичної діяльності Державної служби статистики України.

Методи дослідження: у роботі застосовано використані методи аналізу і синтезу, узагальнення, систематизації, структурно-функціональний аналіз.

Визначено поняття «статистична інформація», проаналізовано організацію інформаційну та аналітичну діяльність Державної служби статистики України. У роботі вперше досліджено та охарактеризовано структуру роботи та зміст вебсайту Державної служби статистики України. Визначено оптимізація використання результатів інформаційної та аналітичної діяльності Державної служби статистики України.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ТА АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ	13
1.1. Визначення поняття «статистична інформація».....	13
1.2. Державна служба статистики України як центральний орган виконавчої влади з питань статистики.....	22
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ТА АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ	27
2.1. Особливості інформаційної діяльності Державної служби статистики України.....	27
2.2. Аналітична діяльність Державної служби статистики України: структурно-функціональна характеристика.....	31
2.3. Оптимізація використання результатів інформаційної та аналітичної діяльності Державної служби статистики України.....	35
ВИСНОВКИ	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	47
ДОДАТКИ	55

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасному світі статистична інформація відіграє надзвичайно важливу роль в усіх сферах життєдіяльності суспільства. По-перше, вона дозволяє на основі конкретних кількісних показників приймати управлінські рішення, забезпечуючи їх результативність та ефективність. По-друге, статистична інформація дає можливість визначати закономірності та тенденції розвитку різноманітних процесів і явищ, які відбуваються в суспільстві. По-третє, цей вид інформації дозволяє спрогнозувати вплив тих чи інших факторів на можливий розвиток певних подій та явищ в усіх сферах життя суспільства, зокрема в соціальній, економічній, культурній, інформаційній сферах. Отже, від статистичної інформації залежить оптимальність управлінських процесів.

Статистична інформація використовується в суспільстві для вирішення різноманітних завдань, які виникають у зв'язку з необхідністю інформаційного забезпечення різноманітних процесів життєдіяльності. Основними споживачами статистичної інформації є органи влади та управління, комерційні структури, громадськість, міжнародні організації. Така інформація орієнтована на забезпечення певних груп користувачів: керівників державних, інших установ та організацій, освітніх, наукових та громадських організацій, бізнес-спільнот та інших. Це зумовлює проблему ефективної організації використання статистичної інформації, її доступності та зрозумілості, різноманіття інформаційних та аналітичних документів, які містять узагальнену, консолідовану статистичну інформацію.

Розглядаючи процес організації, як створення умов з реалізації певних завдань для досягнення конкретної мети, набуває актуальності розгляд Державної служби статистики України (далі – Держстат), як спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері статистики, відповідно до законодавства України виконує функції та реалізує завдання зі збирання, обробки, надання користувачам статистичної інформації. Держстат

в міру своїх функцій і напрямів діяльності забезпечує інформаційну та аналітичну діяльність з вироблення різноманітних видів документів, які є результатом консолідації статистичної інформації. Така інформація надається користувачам на вебсайті Держстату і знаходиться у загальному доступі. Тому дослідження цього інформаційного ресурсу дає можливість здійснити аналіз інформаційних та аналітичних документів і зробити висновки щодо раціональності їх видового складу, що забезпечує можливості з'ясування шляхів покращення складу інформаційних та аналітичних документів для ефективного забезпечення потреб споживачів у статистичній інформації. Саме аналітичні документи мають більш високий попит в силу їх активного використання для прийняття управлінських рішень в умовах стрімкого зростання інформації і переходу процесів інформаційного забезпечення управління на аналітичне.

Отже, дослідження організації інформаційної та аналітичної діяльності Держстату є актуальним і своєчасним для вирішення суспільно значущих проблем використання статистичної інформації.

Нормативно-правове забезпечення статистичної інформації в Україні веде свій початок з 17 вересня 1992 року, коли було прийнято Закон України «Про державну статистику» [1], яким було закладено основи системи державної статистики України, її організаційні засади і, зокрема, визначено основні аспекти функціонування статистичної інформації. До зазначеного документа неодноразово вносилися зміни, доповнення, відбувалося редагування з метою вдосконалення системи державної статистики, організаційних засад збирання, збереження, обробки та зберігання статистичної інформації, задоволення потреб суспільства у статистичній інформації.

У 2022 році Закон України «Про державну статистику» втратив чинність на підставі прийняття 16 серпня 2022 р. Закону України «Про офіційну статистику» [4], який став основним документом правового

регулювання статистичної інформації в умовах гармонізації державної статистики України зі статистичною системою Європейського Союзу відповідно до статті 355 глави 5 розділу V Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, принципами організації статистики, виробленими під егідою Організації Об'єднаних Націй [9]. У законі було визначено поняття «офіційна державна статистична інформація», і наголошено на обов'язках державних органів щодо репрезентації такої інформації у різних видах і формах документів. Саме такий аспект зумовив у нашому дослідженні розгляд системи інформаційних та аналітичних документів, що виробляє Держстат. Законом України «Про офіційну статистику» також регулюються завдання, повноваження та обов'язки Центрального органу виконавчої влади з питань статистики, який реалізує державну політику у сфері статистики (Стаття 14) [4]. Серед завдань Держстату – і вироблення, поширення статистичної інформації, зокрема і аналітичних документів, вироблених на основі офіційної державної статистичної інформації. Це зумовило у нашій роботі обрати об'єктом саме Держстат, як основного виробника аналітичної інформації, досліджуючи різноманітні види цих документів, представлених на офіційному вебсайті Держстату.

23 вересня 2014 р. Кабінетом Міністрів України було прийнято постанову № 481, якою затверджувалося «Положення про державну службу статистики України» [6], як спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері статистики. У документі визначено статус, основні функції, завдання та напрями діяльності.

Також був затверджений Регламент Державної служби статистики України наказом самої Державної служби статистики України від 9 березня 2017 року № 56 [7], який визначає порядок організації та здійснення інформаційної та аналітичної діяльності Державною службою статистики України.

Одночасно статистична інформація регулюється Законами України «Про інформацію» [2], «Про медіа» [5] та «Про доступ до публічної інформації» [3].

З метою ефективного функціонування статистичної інформації в суспільстві, реалізації державної політики у сфері державної офіційної статистики у 2023 році було прийнято постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Програми розвитку офіційної статистики до 2028 року» [8]. Одним з напрямів Програми є «Відкритість і доступність статистичної інформації», в якому визначені заходи щодо підготовки і введення в обіг Держстатом на його вебсайті статистичної інформації у різних видах документів: інформаційно-аналітичних, аналітичних, аналітико-прогностичних; формування статистичної грамотності в суспільстві шляхом підготовки інформаційних документів і представлення їх на вебсайті центрального органу виконавчої влади у сфері статистики.

Дослідження інформаційної та аналітичної діяльності Держстату є абсолютно важливим та актуальним з урахуванням постійно зростаючих обсягів статистичної інформації, необхідності їх застосування в управлінській діяльності. Аналітичні документи, що ґрунтуються на аналізі, синтезі, концентрації, консолідації статистичної інформації, мають бути представлені у зручних для споживачів видах документів. Такі документи мають бути не тільки зручні, а й доступні. Тому дослідження змісту та видів таких документів буде корисним для подальшої розвитку і позиціонування системи інформаційних та аналітичних документів Держстату і формування статистичної грамотності для їх ефективного використання.

Основним підґрунтям дослідження стали роботи вчених, які розглядали питання організації функціонування в суспільстві статистичної інформації та тих, які досліджують та обґрунтовують теоретичні і методичні засади інформаційної та аналітичної діяльності.

О. Осауленко у своїй статті «Проблема інформаційної безпеки в офіційній статистиці» розглядає проблеми інформаційної безпеки в офіційній статистиці та пропонує підходи до їх вирішення. Висвітлюються питання забезпечення статистичної конфіденційності та захисту персональних даних, визначається основні принципи та заходи регулювання роботи з цими даними [25].

У роботі Г. Николаєнко «Теоретичні засади правового регулювання Державної статистики України» здійснено теоретичне обґрунтування специфічності діяльності у цій сфері, зокрема доведено, що особливістю правового регулювання державної статистики в Україні є використання органами державної влади та органами місцевого самоврядування всього комплексу національних та міжнародних нормативно-правових актів [24].

С. Герасименко досліджував необхідності розуміння та застосування основних положень статистичної інформації у наукових дослідженнях та управлінні суспільством з метою забезпечення його сталого розвитку, оскільки було виявлено недостатній рівень статистичної освіченості суспільства щодо ймовірнісного характеру будь-яких явищ та процесів, що відбуваються у суспільстві [16].

Роботи С. Заєць «Якість статистичної інформації в контексті потреб та очікувань користувачів» [19] та Покиньючерда В. «Поняття та сутність статистичної інформації: якісний аспект» [30] є результатом дослідження важливого аспекту статистичної інформації – її якості, сутність статистичної інформації, з'ясовано її роль та значення в структурі інформаційного забезпечення управління соціально-економічними процесами на різних рівнях управління.

У роботі Я. О. Чепуренко «Соціальна інформація як чинник управління сталим розвитком соціальних систем» [40] досліджує вплив аналітичної діяльності, що ґрунтується на аналізі різних видів інформації, у тому числі і статистичної, на ефективність управління та підкреслює, що різноманіття

інформаційних ресурсів у підготовці аналітичних документів забезпечує їх якість.

Також науковець О. Мандзюк у своїх роботах «Інформаційно-аналітичні служби, центри аналітичних досліджень як суб'єкти аналітичної діяльності» [21], «Методика підготовки аналітичних документів в інформаційній сфері» [22], «Поняття та зміст аналітичної діяльності» [23] досліджує визначення поняття та деталізації змісту аналітичної діяльності, класифікація інформаційно-аналітичних служб і центрів аналітичних досліджень як суб'єктів аналітичної діяльності та розглядає методику підготовки аналітичних документів, що створюються в інформаційній сфері.

Ряд робіт дослідника В.М. Варенко В. «Аналітика: сучасні тенденції та виклики» [13], «Основи аналітики» [14] є результатом дослідження значення аналітичних документів в управлінських процесах, класифікації аналітичних документів та методики їх підготовки.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи полягає в узагальненні знань про особливості організації інформаційної та аналітичної діяльності Державної служби статистики України.

Відповідно до зазначеної мети поставлено такі **завдання:**

- розкрити сутність статистичної інформації;
- розглянути Державну службу статистики України як центральний орган виконавчої влади з питань статистики;
- дослідити особливості організації інформаційної та аналітичної діяльності Державної служби статистики;
- визначити найбільш оптимальну систему інформаційних та аналітичних документів Державної служби статистики України для забезпечення користувачів у статистичній інформації.

Об'єктом дослідження є Державна служба статистики України.

Предметом дослідження є організація інформаційної та аналітичної діяльності Державної служби статистики України.

Методи дослідження. У роботі застосовано використані методи аналізу і синтезу, узагальнення, систематизації, структурно-функціональний аналіз.

Практичне значення одержаних результатів. Отримані результати можуть бути використані споживачами статистичної інформації, зокрема, керівниками установ та організацій для забезпечення ефективного управління на основі інформаційних та аналітичних документів Держстату. Класифікація аналітичних документів та їх характеристика сприятиме формуванню статистичної грамотності споживачів, більш активного використання документів Держстату.

Апробація результатів. Основні аспекти кваліфікаційної роботи були представлені на XXIV Міжнародній науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Політ. Сучасні проблеми науки» (м. Київ, 02–05 квітня 2024 р.).

Публікації. Оприлюднені результати висвітлені у публікації:

Дзюба О. Статистичні аналітичні документи як складова сучасного інформаційного простору. ПОЛІТ. Сучасні проблеми науки. Гуманітарні науки: тези доповідей XXIV Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених: [у 2-х т.]. Т. 1 (м. Київ, 02-05 квітня 2024 р.) / [ред. кол.: Н.І.Мельник, А.М.Кокарева та ін.]; Національний авіаційний університет. К.: НАУ, 2024. С. 188-189.

Структура кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів з підрозділами, висновків, списку використаних джерел та додатків. Список використаних джерел налічує 43 найменування. Загальний обсяг роботи 58 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ТА АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

1.1. Визначення поняття «статистична інформація»

Метою управління на підприємстві є якісне виконання всіх управлінських процесів і завдань на основі інформаційних та аналітичних документів. Адміністрування базується на своєчасному отриманні різних видів інформації. Якщо доступна достатньо достовірна та актуальна інформація, керівник має можливість швидко вплинути на роботу, яку необхідно виконати, щоб забезпечити досягнення поставлених результатів.

Інформаційна та аналітична діяльність характеризується комплексом заходів, пов'язаних з оцінкою стану об'єкта аналізу, пошуком шляхів поліпшення його функціонування або усуненням небажаних наслідків ситуації, що склалася. Інформація, зібрана та оброблена для цієї мети, використовується для ефективного управління.

Відповідно до Закону України «Про інформацію» [2] та інших нормативних актів [4; 10] статистична інформація визначається як документована інформація, що дає кількісну характеристику масових явищ та процесів, які відбуваються в економічній, соціальній, культурній та інших сферах життя суспільства. Статистична інформація є ключовим терміном у аналітичних статистичних дослідженнях. Така інформація є сукупністю даних, отриманих в результаті систематичного збору, обробки та аналізу інформації про явища і процеси, що відбуваються у суспільстві. Основною характеристикою статистичної інформації є її кількісна природа, яка дозволяє виявляти закономірності та тенденції, робити прогнози та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

З прийняттям нового Закону України «Про офіційну статистику» введено термін «офіційна статистична інформація». Це визначення більш конкретизоване і відображає певні особливості, пов'язані з якістю, надійністю та джерелами інформації, даний закон визначає правові та організаційні засади функціонування національної статистичної системи, компетенцію та повноваження органів державної статистики, регулює правові відносини у сфері офіційної статистики з метою забезпечення держави і суспільства неупередженою та об'єктивною офіційною державною статистичною інформацією щодо економічної, соціальної, демографічної, екологічної, культурної та інших сфер життя суспільства в Україні та її регіонах [4].

Введення цього терміну у нове законодавство є частиною імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [9]. Згідно з європейським досвідом та практиками, офіційна статистична інформація має відповідати певним критеріям, що забезпечують її високу якість та довіру до неї з боку користувачів. Впровадження цього терміну гармонізує українську систему статистики з європейськими стандартами, сприяє підвищенню прозорості та підзвітності державної статистики.

Згідно із Законом України «Про офіційну статистику» офіційна державна статистична інформація (далі – статистична інформація) – задокументована кількісна та якісна, агрегована та репрезентативна інформація, отримана за результатами державних статистичних спостережень або сформована на основі адміністративних даних, що характеризує масові явища і процеси, які відбуваються в економічній, соціальній, демографічній, екологічній, культурній та інших сферах життя суспільства в Україні.

Призначення статистичної інформації:

а) державне управління: об'єктивна, достовірна та своєчасна статистична інформація необхідна органам державної влади для прийняття управлінських рішень і підвищення ефективності та результативності

державного управління. Застосування статистичних методів (як на національному, так і на регіональному рівні) дозволяє виявити:

- закономірності та тенденції розвитку соціально-економічних явищ і процесів, які є об'єктом державного управління;

- виявити закономірності та тенденції розвитку соціально-економічних явищ і процесів, що є об'єктом державного управління;

- отримувати достовірні характеристики для прийняття обґрунтованих рішень при виборі оптимального способу розв'язання певної проблеми або подолання її негативних наслідків в умовах неповноти інформації та часової мінливості;

- прогнозування впливу певних факторів на соціально-економічний розвиток регіону та можливий розвиток подій при реалізації управлінських рішень.

б) розвиток інфраструктури: при плануванні міської інфраструктури статистичні дані про кількість населення, щільність населення та транспортну мережу міста можуть допомогти краще розмістити транспортні зупинки та визначити, де слід будувати дитячі садки, школи, лікарні та магазини;

в) бізнес: бізнес-менеджери використовують статистичну інформацію для прийняття рішень. Статистичну інформацію можна використовувати для прогнозування продажів, фінансового аналізу проектів капітальних інвестицій, прогнозування прибутку для нових продуктів, визначення обсягів виробництва та аналізу зразків для визначення якості продукції. Використання статистичної інформації дає реальні відомості про складні ситуації. Для розробки бізнес-плану та започаткування бізнесу, наприклад, для відкриття туристичного бізнесу, необхідна статистична інформація про кількість туристів, які відвідують регіон, його географію та кількість організацій, що працюють у туристичному бізнесі в регіоні, щоб оцінити цей сегмент ринку тощо;

г) банки: банківська система також використовує статистичну інформацію для визначення середньої прибутковості організацій, ефективності інвестиційних проектів та середньозважених процентних ставок за різними кредитами;

д) науково-дослідницька діяльність: наукові дослідники використовують статистичну інформацію для вивчення соціальних процесів та явищ; статистичні методи використовуються для збору, обробки та аналізу даних; результати статистичних досліджень використовуються для розробки наукових теорій та концепцій.

Не менш важливим фактором є статистична грамотність, яка сприяє не тільки ефективному управлінню, а також впливає на формування статистичного мислення будь-якого громадян в прийнятті особистих рішень. Статистична грамотність розглядається як здатність розуміти і критично оцінювати статистичні результати та ефективно їх застосовувати [33].

Закон України «Про офіційну статистику» (стаття 4) та ряд інших нормативних актів визначають такі принципи статистичної інформації: «об'єктивне, професійне, прозоре і неупереджене виробництво та поширення офіційної державної статистичної інформації з використанням наукових методів із застосуванням однакового підходу до всіх користувачів; виробництво офіційної державної статистичної інформації відповідно до належних статистичних процедур, у тому числі щодо збирання даних та перевірки їх правильності; відповідність офіційної державної статистичної інформації потребам користувачів; відображення офіційною державною статистичною інформацією реальності настільки достовірно, точно та узгоджено, наскільки це можливо; поширення офіційної державної статистичної інформації своєчасно і пунктуально; відповідність офіційної державної статистичної інформації єдиним стандартам щодо охоплення, визначень, одиниць виміру та класифікацій, співставність протягом прийнятного часу і порівнянність між регіонами і державами, а також

можливість комбінування і одночасного використання пов'язаних між собою даних з різних джерел; викладення офіційної державної статистичної інформації в ясній і доступній формі та поширення її у зручний спосіб із супроводженням метаданими і поясненнями» (рисунок А.1 додатка А) [4; 6; 7].

Статистична інформація виконує ряд важливих функцій, які роблять її цінним інструментом для розуміння та аналізу соціальних процесів та явищ:

– опис та аналіз соціальних процесів та явищ: статистичні дані дозволяють описати кількісні та якісні характеристики соціальних процесів та явищ, а також виявити їхні закономірності; за допомогою статистичних методів можна досліджувати зв'язки між різними соціальними явищами, а також визначати фактори, які впливають на їх розвиток; статистична інформація дає можливість порівнювати соціальні процеси та явища в різних країнах, регіонах та часових проміжках;

– оцінка ефективності соціальної політики: статистичні дані дозволяють оцінити результати реалізації соціальної політики та визначити її вплив на різні аспекти життя людей; за допомогою статистичних методів можна виявити проблеми та недоліки соціальної політики, а також розробити рекомендації щодо її вдосконалення; статистична інформація використовується для моніторингу та контролю за виконанням соціальних програм;

– прогнозування соціальних процесів та явищ: статистичні дані дозволяють прогнозувати ймовірні зміни, які відбуватимуться в соціальній сфері в майбутньому; прогнози соціального розвитку використовуються при розробці стратегічних планів розвитку держави та регіонів; статистична інформація використовується для оцінки ризиків та прийняття обґрунтованих рішень в умовах невизначеності;

– інформаційне забезпечення управлінської діяльності: статистична інформація використовується при прийнятті управлінських рішень на різних

рівнях: державному, регіональному та місцевому; статистичні дані дозволяють обґрунтувати управлінські рішення та оцінити їхні можливі наслідки; статистична інформація використовується для моніторингу та контролю за діяльністю державних органів та установ.

Аналітичні функції «беруть участь» у кожному етапі процесу управління та передбачають можливі варіанти його реалізації. Роботи з аналізу даних у державному управлінні – це сукупність державно-управлінських експертних, політичних та економічних заходів, пов'язаних з виявленням, отриманням, представленням, обробкою, обробкою та перетворенням інформації.

Технологія вироблення статистичної інформації є спостереження як одним із найпоширеніших методів збору такої інформації. Відзначаються такі засади процеси спостережень:

- представлення чітко визначених цілей і завдань;
- спостереження організоване відповідно до заздалегідь визначеної процедури;
- отримана інформація фіксується в протоколах і журналах за певними системами;
- достовірність і точність інформації, отриманої під час спостереження, повинні бути перевірені.

Одним з етапів статистичного спостереження є збір статистичної даних про соціальні процеси суспільства. Отже, враховуючи викладене, можна дати визначення статистичного спостереження, оскільки вивчення кількісної сторони суспільних явищ і процесів, безпосередньо пов'язаних з їх якісною природою, неможливе без детального статистичного дослідження.

Зважаючи на це, створення бази даних статистичних спостережень є складним, багатоетапним процесом. Цей процес включає наступні обов'язкові етапи:

– статистичне спостереження (метод масового статистичного спостереження);

– збір і класифікація даних спостережень за визначеними кількісними та якісними ознаками (метод статистичного синтезу та метод класифікації);

– статистична обробка (узагальнення) та аналіз зведених статистичних даних (статистична обробка зведених і деталізованих показників і метод загального якісного аналізу статистичних даних).

До джерела статистичної інформації можемо віднести [4]:

– первинні та інші дані щодо респондентів, які підлягають статистичним спостереженням;

– адміністративні дані державних органів (крім органів державної статистики), органів місцевого самоврядування, інших юридичних осіб;

– дані фінансової звітності підприємств, митної статистики;

– статистична інформація міжнародних організацій та статистичних служб іноземних держав;

– оцінки та розрахунки, здійснені на основі зазначених у цій частині даних.

Статистична конфіденційність є фундаментальним принципом міжнародної і, передусім, європейської статистики. Місія офіційної статистики полягає в гарантії, що первинні дані не розголошуються третім особам, і запобігати несанкціонованому доступу. Позитивним результатом такої гарантії та довіри респондента до статистики є те, що він надає точні та своєчасні дані, що, у свою чергу, є основою для отримання достовірної (високоякісної) статистичної інформації, а отже, забезпечення принципу інформаційної безпеки на національному рівні. Тобто в глобальному сенсі якість статистичної інформації залежить від того, наскільки кожен респондент довіряє офіційній статистиці [25].

Офіційна статистика України також в цілому успішно адаптувала принцип статистичної конфіденційності, який складається в основному із

законодавчої підтримки. Розробка належної правової бази в галузі статистики є невід'ємною частиною процесу адаптації національного законодавства до міжнародно-правових норм і стандартів. Цей процес обумовлений послідовною інтеграцією України в Європейське співтовариство [4; 9].

Сьогодні в Україні діє система законодавчих актів, яка значною мірою відповідає міжнародним та європейським вимогам у галузі статистичної інформації та доступу до неї [2-4].

Відповідно до Закону «Про офіційну статистику» (ст. 9) органи державної статистики держави готують статистичні висновки шляхом збирання статистичної звітності, проведення єдиних реєстрів, переписів (обстежень) населення, вибіркового і вибіркового та інших досліджень [4].

Будь-яке статистичне спостереження починається з отримання попередніх даних, тобто з реєстрації випадків та збору первинних джерел. Однак, незалежно від способу підрахунку випадків і збору матеріалів, спостереження в будь-якому випадку повинні бути організовані таким чином, щоб у майбутньому на основі первинних джерел можна було зробити точні загальні висновки шляхом відповідної обробки. З цією метою підрахунок випадків і збір первинних джерел повинні бути ретельно продумані і науково організовані. Це пов'язано з тим, що статистичні спостереження завжди охоплюють широкий і різноманітний спектр явищ.

У суспільному житті інформація завжди набуває великого значення. Вся інформація, яку виробило людство протягом своєї життєдіяльності визначають як соціальну інформація. Цей різновид інформації зумовив широке коло поглядів щодо його сутності як суспільного явища. У даний час поняття соціальної інформації має такі основні визначення:

– сукупність відомостей, об'єктивно необхідних для сталого функціонування соціального організму;

– відображення соціальної практики, що розкриває найбільш загальні закономірності історичного процесу, а також відображено в культурі суспільства та слугує цілям перетворення соціального буття;

– сукупність знань, відомостей, даних і повідомлень, які формуються і відтворюються в суспільстві і використовуються індивідами, групами, організаціями, різними соціальними інститутами для регулювання соціальної взаємодії, суспільних відносин і процесів.

Соціальна інформація як ключова функція процесу соціального управління виконує ряд специфічних і важливих соціальних функцій: по-перше, вона існує в концентрованій формі, що відображає не тільки конкретне значення, але і всі аспекти соціального існування людей, що привертають увагу суспільства; по-друге, вона в змістовній формі відображає весь спектр громадської думки стосовно з найбільш серйозних та нагальних соціальних проблем; по-третє, соціальна інформація включає в собі оціночні судження різних питань суспільного життя з тих або інших проблем соціальної дійсності; по-четверте, соціальна інформація є основним фактором, який визначає соціальні зміни та сприяють сталому розвитку сучасного соціуму [40]. Статистична інформація є значною складовою соціальної інформації, яка забезпечує ефективне управління та сприяє розвитку суспільства.

У сучасний період ефективність управління державою залежить від якості та кількості інформації, що характеризує стан і розвиток економіки країни і пов'язаних з нею соціальних процесів. Статистичні дані відіграють вирішальну роль у забезпеченні неупередженого та всебічного розуміння економіки та суспільства, задоволенні інформаційних вимог системи управління та інших соціально-економічних суб'єктів і, зрештою, формуванні позиції та участі держави в міжнародних економічних справах [40].

Таким чином, соціальна інформація завдяки своїм властивостям відображення соціальної дійсності виступає ефективним інструментом

управління на всіх рівнях організації суспільного буття та відіграє важливу роль у сталому розвитку суспільства. Сучасний стан статистичної інформації в Україні активно імплементується до європейської системи статистичної інформації, що забезпечує її високу якість і надійність. Функціонування статистичної інформації відбувається у сучасному правовому полі, що забезпечує її ефективне використання.

1.2. Державна служба статистики України як центральний орган виконавчої влади з питань статистики

Державна служба статистики України – це центральний орган виконавчої влади, який здійснює державну статистичну діяльність в Україні. Держстат збирає, обробляє та публікує широкий спектр статистичної інформації про економічний, соціальний та демографічний стан країни та презентує інформацію на своєму вебсайті [11].

До основного призначення Держстату можемо віднести:

- забезпечення інформаційних потреб суспільства в достовірній та неупередженій статистичній інформації про стан справ у різних сферах життя суспільства;
- створення статистичного базису для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на всіх рівнях влади, бізнесом та громадськістю;
- підвищення рівня обізнаності суспільства про соціально-економічні процеси та явища, які відбуваються в країні;
- сприяння міжнародному співробітництву у сфері статистики та гармонізації національної статистичної методології з міжнародними стандартами.

Нормативно-правове регулювання Держстату здійснюється відповідно до Закону України «Про офіційну статистику» від 16.08.2022 року № 2524-IX, він визначає правові засади ведення офіційної статистики в Україні,

повноваження Держстату, порядок збирання, обробки та поширення статистичної інформації, а також відповідальність за порушення законодавства про офіційну статистику [4].

Положення про Державну службу статистики, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2014 року № 481 є нормативно-правовим актом, який визначає організаційну структуру, завдання, функції, повноваження та діяльність Державної служби статистики України [6]. Відповідно до зазначеного документа Держстат є центральним органом виконавчої влади, який здійснює державну політику у сфері офіційної статистики, Держстат підпорядковується Кабінету Міністрів України та керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України.

Регламент Державної служби статистики України, який був затверджений наказом Державної служби статистики України від 9 березня 2017 року № 56 [7], визначає порядок організації та здійснення інформаційно-аналітичної діяльності Державною службою статистики України. Регламент є важливим документом, який регламентує інформаційну та аналітичну діяльність Держстату та забезпечує дотримання принципів достовірності, об'єктивності та науковості.

Мета інформаційної та аналітичної діяльності Держстату – це забезпечення інформаційних потреб суспільства в достовірній та неупередженій статистичній інформації про стан справ у різних сферах життя суспільства.

Держстат має право залучати до інформаційної та аналітичної діяльності наукових та інших фахівців, використовувати інформаційно-телекомунікаційні мережі та системи, отримувати від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ,

організацій та фізичних осіб статистичну інформацію, необхідну для здійснення інформаційно-аналітичної діяльності.

Основні функції Держстату:

– збір та обробка статистичної інформації: Держстат збирає статистичну інформацію з різних джерел, таких як підприємства, установи, організації, а також з населення. Ця інформація обробляється та систематизується для отримання узагальнених даних про стан справ у різних сферах життя суспільства;

– виготовлення та публікація статистичних даних: Держстат виготовляє та публікує статистичні дані у вигляді статистичних збірників, бюлетенів, прес-релізів, а також на своєму вебсайті. Ці дані можуть бути використані для аналітичних досліджень, прийняття управлінських рішень, а також для широкого загалу;

– методологічна робота: Держстат розробляє та впроваджує методики збору, обробки та аналізу статистичної інформації. Ця робота спрямована на забезпечення достовірності та об'єктивності статистичних даних;

– міжнародне співробітництво: Держстат співпрацює зі статистичними службами інших країн та міжнародними статистичними організаціями. Ця співпраця спрямована на обмін досвідом та статистичною інформацією, а також на гармонізацію національних статистичних методологій з міжнародними стандартами;

– інформаційно-аналітична робота: Держстат проводить інформаційно-аналітичну роботу, яка спрямована на аналіз статистичних даних та підготовку аналітичних матеріалів. Ці матеріали можуть бути використані для прийняття управлінських рішень, а також для широкого загалу.

Завдання інформаційної та аналітичної діяльності Держстату відповідно до ряду нормативних документів [2-4]:

– збір, обробка та аналіз статистичної інформації;

– підготовка статистичних звітів, бюлетенів, прес-релізів та інших аналітичних матеріалів;

– надання статистичної інформації та аналітичних матеріалів органам державної влади, органам місцевого самоврядування, підприємствам, установам, організаціям та фізичним особам;

– проведення інформаційно-просвітницької роботи з питань статистики;

– співпраця зі статистичними службами інших країн та міжнародними статистичними організаціями (рисунок Б.1 додатка Б).

Держстат на основі принципів офіційної статистики ООН та відповідно до Закону «Про офіційну статистику України» розвиває інформаційну та аналітичну роботу органів державної статистики, яка забезпечує збереження та захист статистичних даних, збереження державної та комерційної таємниці юридичних осіб та знеособлення інформації про фізичних осіб.

З метою задоволення потреб державних установ, муніципалітетів, інших юридичних і фізичних осіб щодо статистичних даних та їх доступності, для органів державної статистики створюється спеціальна інформаційна служба. Послідовність їх дій, структуру, права та обов'язки визначає центральна організація, що відповідає за статистичну політику держави. Існують різні форми інформаційного спілкування, від традиційних паперових носіїв до сучасних носіїв, таких як дискети, оптичні диски, бази даних, електронна пошта та передача інформації через Інтернет.

Таким чином, одним із важливих напрямів діяльності Держстату є розвиток інформаційної та аналітичної діяльності. Політика Державної служби статистики України щодо цієї діяльності базується на існуючій законодавчій базі та реалізується відповідно до загальної політики органів статистики. Основними нормативними документами, що регулюють інформаційно-аналітичну діяльність, є Закон України «Про офіційну статистику» та Положення про Державну службу статистики.

Отже, аналіз поняття «статистична інформація» та його адаптація в новому законодавстві під терміном «офіційна статистична інформація» підкреслює важливість точного визначення та використання статистичних даних у сучасному суспільстві. Державна служба статистики України відіграє ключову роль у забезпеченні країни достовірною, об'єктивною та неупередженою статистичною інформацією, яка є критично важливою для ухвалення обґрунтованих рішень на всіх рівнях управління.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ТА АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

2.1. Особливості інформаційної діяльності Державної служби статистики України

Інформаційна та аналітична діяльність повинна здійснюватися на двосторонній основі. У першому випадку реалізується стратегічне управління, спрямоване на підтримку стабільності системи. В останньому випадку інформаційна та аналітична діяльність з виявлення та нейтралізації загроз управляється тактично. Ці типи управління пов'язані принципом взаємодоповнюваності.

Інформаційна діяльність – це комплекс заходів, спрямованих на збір, обробку, аналіз, зберігання та поширення статистичної інформації, що охоплює широке коло завдань, спрямованих на забезпечення достовірної, об'єктивної та своєчасної статистичної інформації суспільству і державним установам. Основні аспекти цієї діяльності включають:

– збір даних, а саме організація та проведення статистичних обстежень та переписів та збір адміністративних даних від державних органів, підприємств та установ;

– обробка та аналіз даних: перевірка, верифікація та коригування зібраних даних для забезпечення їхньої достовірності та аналіз зібраних даних з метою виявлення тенденцій, закономірностей та аномалій;

– публікація та розповсюдження статистичної інформації: підготовка та публікація статистичних бюлетенів, звітів, аналітичних записок та інших видань та розповсюдження статистичної інформації через офіційний вебсайт Держстату, прес-релізи тощо;

– міжнародне співробітництво: участь у міжнародних програмах та проектах, спрямованих на розвиток статистики.

Держстат відіграє важливу роль у наданні достовірної статистичної інформації по країні. Сучасна інформаційна діяльність Держстату виконує кілька важливих функцій, що визначають її ефективність та відповідність міжнародним стандартам. Цей підрозділ розглядає основні аспекти цієї діяльності, в тому числі структуру сайту [11].

Мета інформаційної діяльності Державної служби статистики України:

– забезпечення інформаційної потреби суспільства в достовірній та неупередженій статистичній інформації про стан справ у різних сферах життя суспільства;

– підвищення рівня обізнаності суспільства про соціально-економічні процеси та явища, що відбуваються в країні;

– сприяння прийняттю обґрунтованих управлінських рішень на всіх рівнях влади, бізнесом та громадськістю;

– зміцнення довіри до офіційної статистики.

Офіційний сайт Державної служби статистики України є центральним елементом інформаційної діяльності. Він забезпечує доступ до широкого спектру статистичних даних та аналітичних матеріалів. Сайт Держстату доступний українською та англійською мовами. На сайті є зручний пошук, який дозволяє знаходити статистичні дані, аналітичні документи, новини та іншу інформацію. Користувачі можуть завантажувати статистичні дані із сайту у різних форматах. Основні розділи сайту включають:

а) головна сторінка: на головній сторінці сайту регулярно публікуються новини, пов'язані зі статистичною діяльністю та не тільки, а також оголошення про майбутні події, публікації нових звітів та інші важливі повідомлення. На головній сторінці також є посилання на нещодавно опубліковані статистичні дані та звіти, що дозволяє швидко дізнатися

найновішу інформацію;

б) статистичні дані: доступ до різноманітних статистичних показників, розбитих за тематиками. Наприклад, розділ «Доступно про статистику», у ньому представлено 3 види посилань, а саме:

– «Просто про складне»: у кожному розділі представлена різноманітна кількість видів статистичної інформації: від демографічної, економічної та соціальної статистика до статистики для юних громадян (дітей), Портал опитувань, де навчаються статистики тощо;

– «Інфографіка»: де вся актуальна інформація представлена у вигляді таблиць, графіків, звітів і дашбордів;

– «Статистика до свят»: де до кожного свята України представлена статистична інформація, яка стосується тематики свята.

в) публікації (статистична інформація, експрес-випуски): в цьому розділі можна знайти регулярні публікації Держстату, такі як щомісячні та щорічні звіти, тематичні бюлетені та інші друковані видання;

г) відкриті дані: портал відкритих даних надає можливість завантаження статистичної інформації у машиночитаному форматі для подальшого аналізу.

Також Держстат здійснює свою інформаційну діяльність відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Програми розвитку офіційної статистики до 2028 року»[8]. Метою цієї Програми є реформування національної статистичної системи для задоволення сучасних потреб суспільства в об'єктивній, надійній та неупередженій статистиці для прийняття обґрунтованих рішень, досліджень та відкритого обговорення відповідно до практичних норм європейської статистики та основних принципів офіційної статистики. Свої досягнення Держстат публікує на сайті, де проілюстровано ключові напрями комунікаційної активності служби, проведений SWOT-аналіз, визначено ціль комунікацій та показник вимірювання ефективності Держстату.

Однією з важливих особливостей діяльності Держстату є активна взаємодія з користувачами статистичної інформації. Це включає:

- доступність інформації: забезпечення відкритого доступу до статистичних даних через вебсайт та інші інформаційні ресурси;

- зворотний зв'язок: можливість для користувачів звертатися за роз'ясненнями, подавати запити на отримання додаткової інформації або вносити пропозиції щодо покращення роботи Держстату;

- навчальні програми та семінари: організація навчальних заходів щодо підвищення кваліфікації працівників організацій, які використовують статистичні дані, та роз'яснення методології та інтерпретації статистичних показників;

- підвищення рівня цифрової грамотності персоналу: підвищення рівня цифрової грамотності, зокрема, забезпечення професійної підготовки персоналу, що працює в інформаційній системі статистичного виробництва державного статистичного управління / підтримка інформаційної системи статистичного виробництва державного статистичного управління [28].

Статистична інформація є невід'ємною частиною міжнародної інформаційної системи відповідно до інформаційної концепції Держстату. Урядова стратегія щодо формування та цифровізації інформаційних ресурсів спрямована на створення умов для якісної та ефективної інформаційної підтримки для забезпечення вирішення стратегічних та оперативних завдань соціально-економічного розвитку держави.

Таким чином, інформаційна діяльність Держстату України є багатогранною та високотехнологічною, забезпечуючи суспільство достовірною та актуальною статистичною інформацією. Вона охоплює всі етапи роботи з даними – від їх збору та обробки до розповсюдження та аналітичної підтримки користувачів. Завдяки використанню сучасних технологій та активній взаємодії з користувачами, Держстат сприяє

ухваленню обґрунтованих рішень та підтримує розвиток державної статистичної системи на рівні міжнародних стандартів.

2.2. Аналітична діяльність Державної служби статистики України: структурно-функціональна характеристика

Одним із напрямів реформування органів державної статистики є розвиток аналітичної діяльності. Політика Державної служби статистики України щодо цієї діяльності базується на існуючій законодавчій базі та реалізується в рамках загальної політики органів статистики. Державні статистичні органи здійснюють свою діяльність з метою отримання всебічної та об'єктивної статистичної інформації про економічну, соціальну, демографічну та екологічну ситуацію в Україні та її регіонах та доведення її до держави і суспільства.

Сучасний світ потребує від керівників та аналітиків ефективних інструментів для збору, обробки та аналізу великих обсягів інформації. Система аналітичних документів діє в результаті інтенсивної аналітичної діяльності та є ключовим компонентом в процесі ухвалення рішень.

Аналітичний документ – це документ, що містить узагальнену інформацію, отриману в результаті всебічного, детального і критичного аналізу документа, раціональної оцінки ситуації і тенденцій її розвитку, всебічного аналізу процесу або явища, що підлягає аналізу.

Також визначено основні завдання органів державної статистичної інформації [10, С. 91]:

- збір, обробка, аналіз, поширення, збереження, захист і використання статистичної інформації про економічні, соціальні, демографічні та екологічні явища і процеси, що відбуваються в Україні та її регіонах;
- забезпечувати достовірність та об'єктивність статистичної інформації;
- розробляти, вдосконалювати та застосовувати статистичні методи;

– забезпечити розробку, удосконалення та впровадження локальної системи класифікації технічних, економічних і соціальних даних, що дозволяє проводити статистичні спостереження;

– представити новітні інформаційні технології обробки статистичної інформації;

– координує діяльність державних установ, муніципалітетів та інших юридичних осіб щодо організації збору та використання адміністративних даних;

– зберігання та захист статистичних даних.

Система аналітичних документів у Держстаті – це структурований набір документів, які містять аналітичну інформацію, підготовлену для вирішення конкретних завдань або проблем. Ці документи можуть включати звіти, аналітичні записки, дашборди, презентації та інші матеріали, що містять аналіз даних, висновки та рекомендації. Усі документи цієї сфери споріднює те, що в основі їхнього тексту знаходиться аналітична частина як результат творчо-когнітивної діяльності щодо роботи із первинною інформацією та її аналітико-синтетичного перетворення у принципово новий продукт, що повною мірою має задовольнити потреби замовника [22].

Системи аналітичних документів відіграють важливу роль у прийнятті управлінських рішень, оскільки вони надають керівництву інформацію, необхідну їм для аналізу ситуацій, виявлення проблем та вибору найкращого способу вжиття заходів. Ці документи допомагають управлінцям зрозуміти поточний стан в різних аспектах діяльності компанії, визначити тенденції і спрогнозувати майбутній розвиток подій.

Створення системи аналітичних документів вимагає від аналітиків не лише глибоких знань у відповідних галузях, але й вміння ефективно працювати з інформаційними технологіями. Основні методи включають збір та аналіз даних, використання аналітичних інструментів та програмного забезпечення, створення аналітичних моделей та сценаріїв.

Структура аналітичної роботи:

- визначення ситуації відносно якої необхідно здійснити аналіз, середовище, в якому функціонує об'єкт аналізу;
- визначення об'єкта аналізу;
- дослідження об'єкта аналізу;
- підготовка аналітичного документа відповідно до обраного виду.

Одним із найрозповсюдженіших документів у сфері інформаційної та аналітичної діяльності є аналітичний огляд. В. М. Варенко пропонує його розуміти як «вторинний синтезований текст, у якому подано звужену характеристику певного питання чи проблеми, що базується на використанні інформації, отриманої із першоджерел за певний проміжок часу» [14].

Аналітичний документ є важливим інструментом для обробки та інтерпретації великого обсягу даних. Він може бути визначений як документ, що поєднує в собі статистичні дані та аналітичний підхід для вивчення певного питання чи явища. Його роль у формуванні аналітичного простору надзвичайно важлива. Залежно від характеру проведеного дослідження, як певна сукупність документів фактів, яка включає в собі два основних розділи: інформаційний та аналітичний, вони можуть мати різний обсяг, проте жоден з них не повинен домінувати в змісті документа [22].

Дослідник О. Мандзюк пропонує класифікацію аналітичних документів, яка має свої переваги, по-перше, в тому, що вона компактна і зрозуміла, а по-друге, в ній чітко виділені основні функціональні вектори для підготовки аналітичної документації. По-третє, це логічно пов'язано з основними типами таких документів. Наприклад, аналітичні огляди та аналітичні звіти зосереджені на досягненні цілей моніторингу. Аналітичні записки складаються в основному з точки зору реалізації змін в цілях. Аналітична інформація може бути спрямована як на цілі змін, так і на реформи, залежно від завдання та обсягу (Таблиця 2.2).

Таблиця 2.2 – Диференціація ознак аналітичних документів [22]

Критерій порівняння	Аналітичний огляд	Аналітична записка	Аналітична довідка	Аналітичний звіт
Етап діяльності	Початковий	Проміжний	Проміжний	Завершальний
Характер документа	Суто інформаційний	Спонукальний	Діагностичний, прогностичний	Констатувальний
Призначення документа	Створення підстав для подальшої аналітичної діяльності	Звернення уваги керівника на проблемні питання, що потребують додаткової уваги	Формування концептуальних засад певного управлінського рішення	Огляд зробленого, окреслення нових перспектив
Вимоги до рівня компетенцій укладача	Співвідносяться зі ступенем бакалавра згідно з Національною рамкою кваліфікацій	Співвідносяться зі ступенем магістра згідно з Національною рамкою кваліфікацій	Залежно від складності документа можуть потребувати компетенцій магістра або доктора філософії чи доктора наук	Залежно від обсягів і складності документів може виконуватися фахівцями із різними ступенями освіти (від бакалавра до доктора наук)
Типові когнітивні операції	Пошук, збирання, відбір, верифікація, первинна систематизація даних	Робота з базами даних, деякі види аналізу, синтез	Широкий спектр видів аналізу, порівняння, синтез, прогнозування	Спостереження, деякі види аналізу, синтез

В свою чергу, Держстат продукує широкий спектр статистичних аналітичних документів, які служать основою для аналізу соціально-економічних, демографічних, екологічних та інших процесів. Вони класифікуються за різними критеріями, такими як:

- тематика: економічні, соціальні, екологічні, регіональні та інші;
- періодичність: щомісячні, щоквартальні та щорічні;
- рівень деталізації: зведені, деталізовані;
- цільове призначення: для державних органів, для громадськості, науково-дослідні документи тощо.

Видова структура статистичних аналітичних документів різноманітна, проте загальні елементи можна виокремити. Оглядово-аналітичні документи, наприклад, мають зазвичай вступ, де визначаються мета та об'єкт дослідження, методологія, якою користувалися, аналіз та висновки. Класифікація статистичних аналітичних документів може відбуватися за об'єктом аналізу, типом досліджень чи іншими характеристиками, що дозволяє структурувати інформацію та полегшити розуміння (таблиця В.1 додаток В).

Статистичні аналітичні документи виконують ряд важливих функцій:

- інформаційна: надають користувачам доступ до актуальних статистичних даних з різних сфер: масові явища і процеси, які відбуваються в

економічній, соціальній, демографічній, екологічній, культурній та інших сферах життя суспільства в Україні та її регіонах;

– управлінська: забезпечують прийняття управлінських рішень на державному рівні, на рівні підприємств та установ різної форми власності;

– аналітична: допомагають користувачам зрозуміти складні та багатогранні явища, що відбуваються в суспільстві;

– прогностична: дають можливість прогнозувати ймовірні сценарії розвитку подій у майбутньому;

– комунікативна: сприяють ефективній комунікації між різними учасниками суспільних відносин;

– рекомендаційна: система аналітичних документів містить пропозиції щодо вирішення проблем або покращення роботи.

Таким чином, аналітична діяльність є важливою складовою інформаційного забезпечення соціально-економічного розвитку країни. Збір, обробка, аналіз та інтерпретація статистичних даних охоплюють процес створення основи для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, проведення наукових досліджень та інформування громадськості. Структурно-функціональна характеристика аналітичної діяльності Держстату демонструє її багатогранність та системність.

2.3. Оптимізація використання результатів інформаційної та аналітичної діяльності Державної служби статистики України

Сучасне суспільство переживає швидку цифровізацію, змінюючи всі аспекти життя, від бізнесу та управління до особистих взаємовідносин та освіти. Цифрові технології змінили обробку інформації та прийняття рішень і стали невід’ємною частиною повсякденного життя. У контексті цифровізації обсяг статистичної інформації зростає в геометричній прогресії, та існує необхідність покращити спосіб їх збору, обробки та аналізу.

Державна служба статистики України проводить масштабну інформаційну та аналітичну роботу, збираючи та обробляючи статистичні дані з різних сфер суспільного життя. Результати цього дослідження важливі для прийняття обґрунтованих рішень на всіх рівнях, проведення аналітичних досліджень та формування загального розуміння про соціально-економічний розвиток країни.

Розглянемо ключові фактори впровадження та використання сучасних інформаційних технологій у процеси збору та обробки даних в Держстаті:

а) бази даних і хмарні технології: використання сучасних баз даних і хмарних технологій дозволяє зберігати великі обсяги даних у безпечній і доступній формі. Це дозволяє організаціям зберігати, оновлювати та аналізувати дані в режимі реального часу. Бази даних використовуються для організації та зберігання структурованих даних, що забезпечує легкий доступ, пошук і аналіз, а також для забезпечення надійності та цілісності даних. Хмарні технології дають можливість використовувати розподілені ресурси для зберігання та обробки даних онлайн. Таким чином організації можуть ефективно розширювати свої ІТ-потреби та отримувати доступ до інформації з будь-якої точки світу. Хмарні бази даних пропонують автоматичне резервне копіювання та відновлення даних, що зберігаються в них, що дозволяє підтримувати безпеку та доступність даних навіть у разі збою або втрати даних. Хмарні технології надають різним користувачам спільний доступ до своїх даних, забезпечуючи синхронізацію та оновлення даних. За допомогою баз даних і хмарних технологій можливо автоматизувати деякі процеси збору, обробки та аналізу даних, що скорочує час і витрати, необхідні для їх впровадження;

б) Big Data - це технологія, яка дозволяє збирати, зберігати, обробляти та аналізувати великі обсяги даних з різних джерел. Ці дані можуть бути структурованими, напівструктурованими або неструктурованими. Big Data допомагає Держстату:

- збільшити обсяг та різноманітність даних, які використовуються для аналізу;
- покращити якість статистичної інформації;
- прискорити процес збору, обробки та аналізу даних;
- отримати нові знання про соціально-економічний розвиток країни.

Big Data в Держстаті використовується для збору даних з нових джерел, таких як соціальні мережі, вебсайти, обробки та аналізу великих обсягів даних, які раніше не могли бути оброблені з використанням традиційних методів та створення нових статистичних показників, які відображають сучасні тенденції та явища;

в) штучний інтелект і машинне навчання. Використовуючи штучний інтелект і машинне навчання, можете автоматизувати процеси обробки даних і розробляти прогностичні моделі на основі великих обсягів даних.

Штучний інтелект і машинне навчання, зокрема, надають безліч можливостей в області збору і обробки статистичних даних. Багато етапів обробки даних, такі як класифікація, групування, фільтрація та узагальнення, можуть бути автоматизовані за допомогою механічних алгоритмів. Наприклад, система класифікації може автоматично класифікувати дані на основі їх характеристик.

Алгоритми штучного інтелекту можуть розробляти моделі для прогнозування майбутніх подій або аналізу тенденцій на основі історичних даних. Наприклад, системи прогнозування можуть прогнозувати попит на продукти чи послуги на основі минулих продажів. Алгоритми машинного навчання можуть виявляти складні шаблони або аномалії в даних, які не завжди помітні людям. Це допомагає виявляти потенційні проблеми або незвичні події в реальному часі.

Загалом кажучи, використання штучного інтелекту та машинного навчання в процесах збору та обробки даних допомагає підвищити

ефективність, точність і швидкість прийняття рішень, що робить безцінні інструменти в сучасному цифровому світі.

Візуалізація даних дозволяє представити інформацію у формі графіків, карт, теплових карт тощо, що полегшує розуміння та аналіз даних. Системи можуть використовувати аналітичні моделі та алгоритми для прогнозування майбутніх тенденцій і результатів на основі історичних даних;

г) безпека та конфіденційність даних: забезпечення безпеки та конфіденційності даних під час збору, передачі та зберігання є важливим фактором.

Особливості, пов'язані з безпекою та конфіденційністю даних у процесах збору та обробки:

– шифрування даних використовується для захисту конфіденційних даних, коли вони передаються через Інтернет і зберігаються на серверах. Це дозволяє зберігати дані в зашифрованому вигляді, унеможливаючи несанкціонований доступ;

– контроль доступу визначає сувору політику доступу до даних, яка обмежує права користувачів переглядати, змінювати або видаляти дані. Це допомагає контролювати, хто має доступ до конфіденційної інформації;

– систематичний аудит і моніторинг використання даних для виявлення незвичайних або підозрілих дій. Таким чином можна швидко реагувати на потенційні загрози та вживати заходів для їх запобігання;

– впровадження заходів безпеки для захисту системи від кібератак, таких як віруси, зловмисне програмне забезпечення, фішинг. Використання антивірусного програмного забезпечення, інтернет-фаєрволів, систем виявлення вторгнень тощо;

– захист фізичного обладнання та пристроїв, на яких зберігаються або обробляються дані, від несанкціонованого доступу; це може включати використання пристроїв безпеки, таких як контроль доступу, відеоспостереження, біометричні системи тощо;

– відповідно до вимог законів про конфіденційність і стандартів, які застосовуються до зберігання, обробки та передачі даних. Метою цих заходів є забезпечення безпеки та конфіденційності даних у процесах збору та обробки, щоб уникнути несанкціонованого доступу, втрати чи витоку даних;

– ефективне використання інформації, основним завданням впровадження інформаційних технологій є не тільки збір і обробка інформації, але й її ефективне використання для підтримки стратегічних і оперативних рішень організації. Ефективне використання сучасних інформаційних технологій для підтримки стратегічних та операційних рішень організації вимагає впровадження комплексної системи аналізу даних.

Держстат та інші статистичні організації використовують різні апаратні та програмні засоби для збору, обробки та аналізу статистичної інформації [20, 42]. Ось деякі з них:

а) електронні системи збору даних:

– анкети та електронні форми: онлайн-портали та спеціальні програми для заповнення та розсилки статистичних анкет підприємствам, установам та громадянам;

– системи електронної звітності: системи, які дозволяють компаніям і організаціям подавати звіти в електронному вигляді.

б) система обробки інформації:

– бази даних: спеціальні бази даних для зберігання та обробки статистичної інформації;

– набір статистичних програм: програми для статистичної обробки інформації, які дозволяють проводити різні аналізи та звіти.

в) інформаційно-аналітична система:

– ВІ-системи: бізнес-інформаційні системи, які дозволяють отримувати звіти, створювати аналітичні звіти та візуалізації на основі статистичної інформації;

– географічні інформаційні системи: системи для аналізу та візуалізації географічних даних і статистики.

г) інтерактивні та візуальні засоби:

– інтерактивні інформаційні панелі: системи, які дозволяють створювати інтерактивні звіти та інформаційні панелі для статистичного аналізу;

– інтерактивні діаграми та графіки: веб-інструменти для створення візуальних представлень даних, які можна використовувати у звітах і презентаціях.

Використовуючи ці методи, можна створити аналітичне середовище, яке допомагає приймати обґрунтовані та оптимальні рішення на всіх рівнях управління в організації. Впровадження та використання сучасних інформаційних технологій є невід’ємною частиною процесів збору та обробки даних для підвищення конкурентоспроможності організацій та забезпечення їх безперебійної роботи в сучасному цифровому світі.

Ключовим елементом процесу реалізації аналітичної стратегії в організації є впровадження аналітичних засобів і програм для аналізу та обробки отриманої інформації. Основні особливості цієї реалізації в тому, що необхідно обрати правильні інструменти: це включає вибір аналітичного програмного забезпечення, яке найкраще відповідає потребам організації. Наприклад, програми візуалізації даних, інструменти аналізу великих даних, мови програмування для створення власних рішень для аналізу тощо.

Перш ніж вибрати конкретний інструмент, важливо ретельно проаналізувати потреби та цілі аналізу даних організації. Це в свою чергу, дозволяє зосередитись на найважливіших функціях. Можливості та характеристики кожного інструменту, включаючи такі функції як: аналіз даних у реальному часі, візуалізація, машинне навчання та прогнозування, повинні бути ретельно продумані.

Важливо, щоб вибрані інструменти можна було легко інтегрувати в системи та програми, які використовуються в організації. Це забезпечує зручний обмін інформацією та її використання в межах комплексу. Необхідно врахувати вартість впровадження та обслуговування інструменту та те, як він записується в бюджет організації. Слід враховувати вартість початкового і подальшого обслуговування і модернізації. Та необхідно переконатися, що ви отримуєте підтримку та навчання від постачальника інструменту. Достатня підтримка та доступність навчання допомагає забезпечити ефективне використання інструменту в усіх відділах організації.

Ще одним важливим аспектом є створення інтерфейсів користувача та звітів, які дозволяють їм впливати на взаємодію з даними. Це може включати розробку візуальних інформаційних панелей, інформаційних панелей, звітів, діаграм тощо, який чітко показує результати аналізу даних і надає користувачам чітку інформацію для прийняття рішень.

Інструменти аналізу даних постійно вдосконалюються, тому цей аспект важливо враховувати. Постійні оновлення програмного забезпечення допомагають запроваджувати нові функції та вдосконалення, щоб забезпечити високу ефективність і актуальність інструменту з часом. Регулярне навчання та підвищення кваліфікації персоналу у сфері використання діагностичного обладнання дозволяє їм використовувати свої здібності найкращим чином. Це можна зробити за допомогою спеціальних курсів, тренінгів або самонавчання.

На основі документів, які виробляє Держстат (таблиця В.1 додатка В) рекомендуємо почати розробляти такі документи для керівників, а саме систему оглядово-аналітичних документів:

– критичні-аналітичні огляди: вони надають глибокий аналіз та оцінку ключових соціально-економічних показників, відображаючи стан і тенденції розвитку різних сфер суспільного життя. Такі огляди дозволяють виявляти проблеми, слабкі місця та потенційні ризики, що стоять перед країною, а

також пропонують шляхи їх вирішення на основі об'єктивних статистичних даних;

- прогностичні оглядово-аналітичні звіти: містять прогнози економічних та соціальних показників на майбутнє та дозволяють керівникам приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням майбутніх трендів;

- порівняльні оглядово-аналітичні звіти: порівнюють економічні та соціальні показники України з показниками інших країн та дозволяють керівникам оцінити конкурентоспроможність України на світовому ринку.

Сучасні підприємства все більше розуміють важливість використання статистичної інформації для покращення своєї діяльності та прийняття обґрунтованих рішень. Одним із найбільш надійних джерел даних є Держстат. Для прикладу використання приватними підприємства інформація Держстату було розглянуто роботу в цьому напрямі підприємства «KADRoOM» – лідера в індустрії квест-кімнат в Україні. Підприємство «KADRoOM» використовує статистичну інформацію для:

- аналізу ринку, визначення тенденцій у споживчому попиті, оцінки ефективності рекламних кампаній та планування стратегій розвитку;

- визначення цільової аудиторії: дані Держстату про демографічні характеристики населення можуть допомогти «KADRoOM» визначити, хто є їхньою цільовою аудиторією та які їхні потреби та інтереси; також в залежності від того де найбільше переважає населення Києва, туди найбільше може бути спрямована реклама у соціальних мережах;

- розробки маркетингової стратегії: дані Держстату про рівень життя, доходи та витрати населення можуть допомогти «KADRoOM» розробити ефективну маркетингову стратегію, яка буде відповідати потребам їхньої цільової аудиторії.

Використання даних Держстату має ряд переваг для підприємства «KADRoOM»:

- доступність: доступна безкоштовно на вебсайті;

- надійність: збираються та обробляються згідно з суворими стандартами якості;
- актуальність: регулярно оновлюються, що гарантує їх актуальність;
- об'єктивність: є об'єктивними та неупередженими;
- широкий спектр: Держстат збирає широкий спектр даних, які можуть бути корисними для підприємства «KADRoOM».

Таким чином, впровадження сучасних інструментів: штучний інтелект, хмарні технології, Big Data тощо, важливі для збору, обробки та поширення статистичної інформації Держстату, оскільки це складний багатоетапний процес, який вимагає ретельного планування, відповідної підготовки та підтримки з боку всіх відділів організації. Це єдиний спосіб досягти успіху, використовуючи аналітику для прийняття стратегічних рішень і досягнення бізнес-цілей.

Отже, особливості організації інформаційної та аналітичної діяльності Держстат відображають високий рівень професіоналізму та системний підхід до забезпечення держави і суспільства об'єктивною, надійною та актуальною статистичною інформацією. Держстат здійснює широкий спектр функцій, що охоплюють збір, обробку, аналіз та публікацію статистичної інформації у різних сферах суспільного життя.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження організації інформаційної та аналітичної діяльності Державної служби статистики України надало можливість зробити наступні висновки.

Сучасний рівень розвитку суспільства характеризується, з одного боку, зростанням та підвищенням ролі статистичної інформації у забезпеченні життєдіяльності людини, з іншого боку інноваційними технологіями збору, обробки, передачі та зберігання інформації. Статистична інформація є складовою частиною міжнародної інформаційної системи, яка формується відповідно до інформаційної концепції Держстату. Цифровізація інформаційних ресурсів спрямована на створення умов для якісного та ефективного інформаційного забезпечення вирішення стратегічних та оперативних завдань соціально-економічного розвитку держави. Статистична інформація відповідає за соціальний розвиток суспільства та є значимим ресурсом як для нашої держави так і для міжнародної статистичної системи, оскільки функціонує відповідно до європейських норм і правил.

Одним із напрямів удосконалення системи державної статистики є розвиток інформаційної та аналітичної діяльності. Політика Держстату щодо цієї діяльності базується на існуючій законодавчій базі та реалізується відповідно до загальної політики органів статистики. Основними нормативними документами, що регулюють інформаційну та аналітичну діяльність, є Закон України «Про офіційну статистику», Положення про Державну службу статистики та Регламент Державної служби статистики України.

Інформаційна діяльність Державної служби статистики України відіграє ключову роль у забезпеченні держави та суспільства достовірною та актуальною статистичною інформацією. Ця діяльність базується на систематичному зборі, обробці та розповсюдженні статистичних даних з різних сфер життя суспільства, що забезпечує всебічний аналіз

соціально-економічних процесів. Сайт Держстату виступає центральним інструментом для розповсюдження цієї інформації, надаючи користувачам зручний доступ до широкого спектру статистичних показників, аналітичних матеріалів, методологічних документів та відкритих даних. Важливими аспектами є регулярне оновлення даних, використання сучасних інформаційних технологій та забезпечення відкритості і прозорості інформації.

Аналітична діяльність Держстату є критично важливою для забезпечення ефективного управління на державному та місцевому рівнях. Вона охоплює широкий спектр завдань, включаючи збір, обробку, аналіз та інтерпретацію статистичних даних, які відображають соціально-економічні процеси в країні. Структурно-функціональна характеристика цієї діяльності відображає системний підхід до організації роботи, що базується на чітко визначених функціях та завданнях кожного підрозділу Держстату.

При впровадженні сучасних інформаційних технологій основний акцент робиться на діях, спрямованих на забезпечення повного використання достовірної, вичерпної та своєчасної інформації у всіх видах людської діяльності. Хмарні технології забезпечують спільний доступ до статистичної інформації для різних користувачів і забезпечують синхронізацію та оновлення даних. Бази даних і хмарні технології дозволяють інформатизувати деякі процеси збору, обробки та аналізу статистичної інформації, що скорочує час і витрати, необхідні для їх впровадження. Штучний інтелект і машинне навчання відкривають багато можливостей у сфері збору та обробки даних. Завдяки машинним алгоритмам багато етапів обробки даних, таких як класифікація, групування, фільтрація або узагальнення, можуть бути автоматизовані. Технологія Big Data дозволяє збирати, зберігати, обробляти та аналізувати великі обсяги даних з різних джерел.

Також використання даних Держстату можна задіяти у роботі підприємства «KADRoM». В процесі цього дослідження отримано значний

обсяг знань і відомостей щодо того, як підприємства можуть використовувати статистичну інформацію для покращення своєї діяльності та прийняття обґрунтованих рішень.

Щодо оптимізації використання результатів інформаційної та аналітичної діяльності Держстату то слід зазначити, що такими можуть бути: подальше впровадження цифрових технологій, розвиток системи оглядово-аналітичних документів та популяризація статистичної інформації серед керівників бізнес-підприємств, що сприятиме статистичній грамотності.

Результати оптимізації дозволяють не лише підвищити ефективність використання статистичної інформації, але й сприяють ефективному прийняттю управлінських рішень. Крім того, вони підтримують розвиток наукових досліджень та інновацій, надаючи дослідникам і аналітикам інструменти для глибокого вивчення та прогнозування соціально-економічних тенденцій. Загалом, оптимізація використання результатів інформаційної та аналітичної діяльності Держстату забезпечує створення надійної інформаційної бази, яка підтримує стабільний розвиток України, сприяє підвищенню добробуту громадян та посиленню міжнародного співробітництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Законодавчі та нормативно-правові акти

1. Про державну статистику: Закон України від 17.09.1992 № 2614-XII. Втратив чинності від 01.01.2023, підстава – 2524-IX База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12#Text> (дата звернення: 03.04.2024).
2. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. Поточна редакція 27.07.2023. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2657-12#Text> (дата звернення: 03.04.2024).
3. Про доступ до публічної інформації: Закон України від від 13.01.2011 № 2939-VI. Поточна редакція 08.10.2023. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 03.04.2024).
4. Про офіційну статистику: Закон України від 18.08.2022 № 2524-IX. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text> (дата звернення: 05.04.2024).
5. Про Медіа: Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX. Поточна редакція 11.02.2024. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> (дата звернення: 03.05.2024).
6. Про затвердження Положення про Державну службу статистики України: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.09.2014 № 481. Поточна редакція 26.01.2023. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 03.04.2024).
7. Про затвердження Регламенту Державної служби статистики України: Держстат України; Наказ від 09.03.2017 № 56. База даних «Державна служба статистики України». Поточна редакція від 20.07.2023. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0056832-17#Text> (дата звернення: 03.04.2024).

8. Про затвердження Програми розвитку офіційної статистики до 2028 року: Постанова Кабінету міністрів України від 15.09.2023 р. №989. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/989-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення: 03.04.2024).

9. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Ратифікована Законом України «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» від 16 вересня 2014 року № 1678-VII. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#n2820 (дата звернення: 03.04.2024).

10. Глосарій термінів національної моделі діяльності органів державної статистики: Наказ Державної служби статистики від 28.12.2022. № 392 URL: https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/392/glosi_GAMSO.pdf (дата звернення: 04.05.2024).

Офіційні сайти/портали підприємств, установ, організацій та їхні офіційні сторінки/блоги у соціальних мережах

11. Державна служба статистики України: *Офіційний вебсайт*. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 12.03.2024).

Наукові, довідкові, навчальні видання

12. Бульчак Т. Стратегічні напрями розвитку органів державної статистики: реальність та перспективи. *Науковий пошук у сфері обробки та аналізу статистичних даних* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Житомир, 2020. С. 113-117. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/32117/contents#page=113> (дата звернення: 12.04.2024).
13. Варенко В. М. Аналітика: сучасні тенденції та виклики. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2019. № 1. С. 118-123. URL: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgibin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe? (дата звернення: 12.04.2024).
14. Варенко В. М. Основи аналітики : навч. посібник К. : Ліра К. 2022. 248 с. URL: <https://knushop.com.ua/image/catalog/lira20230617/pdf/13021.pdf> (дата звернення: 12.04.2024).
15. Гаврюшенко А. Статистичні бази даних як джерело інформації щодо проведення аналітичних досліджень. *Collection of scientific papers SCIENTIA* May 27. 2022. Stockholm, Sweden 2022. С. 60-64. URL: <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/54> (дата звернення: 12.04.2024).
16. Герасименко С. С. Роль статистичної інформації в інформатизованому суспільстві. *Статистика України*. 2020. № 2–3. С. 4–11. URL: <https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/293/270> (дата звернення: 12.04.2024).
17. Дубина О. Л. Основні засади ведення статистичного обліку в Україні. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/4956/1/4%20%D0%94%D1%83%D0%B1%D0%B8%D0%BD%D0%B0.pdf> (дата звернення: 23.04.2024).
18. Жук В. М. Проблеми реформування державної статистики України. *Облік і фінанси*. 2016. 4. С. 25-33. URL:

<https://magazine.faaf.org.ua/problems-reformuvannia-derzhavnoi-statystyky-ukrainy.html> (дата звернення: 07.05.2024).

19. Заєць С. В. Якість статистичної інформації в контексті потреб та очікувань користувачів. *Статистика України*. 2020. С. 13 URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/pdf> (дата звернення: 23.04.2024).

20. Каленська В. П. Актуальні проблеми розвитку державної статистики. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. Серія економічна. Серія юридична. Випуск 34. 2022. С. 5. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/34439/1/578.pdf> (дата звернення: 21.04.2024).

21. Мандзюк О. А. Інформаційно-аналітичні служби, центри аналітичних досліджень як су'єкти аналітичної діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2018. Вип. 48, т. 1. С. 7. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/710790.pdf> (дата звернення: 21.04.2024).

22. Мандзюк О. А. Методика підготовки аналітичних документів в інформаційній сфері. *Інститут стратегічних ініціатив Глобальної організації союзницького лідерства*. 2016. С. 42-45. URL: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/42_45_Metodika%20pIdgotovki%20analltichnih%20dokumentlv%20v%20Informatslynly%20sferl.pdf (дата звернення: 08.05.2024).

23. Мандзюк О. А. Поняття та зміст аналітичної діяльності. *Інформаційне право*. 2017. № 10. С. 6. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/10/36.pdf> (дата звернення: 08.05.2024).

24. Николаєнко Г. В. Теоретичні засади правового регулювання державної служби та статистики в Україні. *Інформація та право*. 2017. № 2. С. 34-40. URL: file:///C:/Users/dzuba/Downloads/Infpr_2017_2_6.pdf (дата звернення: 11.04.2024).

25. Осауленко О. Г. Проблема інформаційної безпеки в офіційній статистиці. *Статистика України*. 2017. № 3. С. 9. URL: file:///C:/Users/dzuba/Downloads/su_2017_3_6.pdf (дата звернення: 08.05.2024).
26. Остапчук О. Е. Процесний підхід до планування статистичного виробництва в органах державної статистики України. *Статистика України*. 2015. С. 11-16. URL: file:///C:/Users/dzuba/Downloads/su_2015_2_4.pdf (дата звернення: 03.05.2024).
27. Остапчук Ю. М. Роль державної статистики в сучасному демократичному суспільстві. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Ostapchuk_Yurii/Rol_derzhavnoi_statystyky_v_suchasnomu_demokratychnomu_suspilstvi.pdf? (дата звернення: 03.05.2024).
28. Панченко Л. Ф. Грамотність в галузі даних: визначення, підходи, напрями формування. *Вісник НТУУ «КПІ»*. Політологія. Соціологія. Право. 2019. №3 (43). С. 9. URL: <https://typeset.io/pdf/gramotnistugaluzidanikhviznachenniapidkholdi-napriami-tuyk5nkj49.pdf> (дата звернення: 03.05.2024).
29. Підгірна І. Я. Перспективи наближення організації статистичних спостережень соціальних послуг в Україні до міжнародних стандартів. 2020. С. 166 - 170. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/43856/1/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D0%B3%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B0%20%D0%86.pdf> (дата звернення: 09.05.2024).
30. Покиньючерда В. В. Поняття та сутність статистичної інформації: якісний аспект. *Ефективна економіка*. 2022. № 10. С. 13 URL: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/673/681> (дата звернення: 11.04.2024).
31. Поліщук І. Р. Основні етапи розвитку статистики. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6754/26.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 11.04.2024).
32. Попова Ю. М. Інформаційно-аналітичні аспекти статистики зовнішньоекономічної діяльності. *Економіка та суспільство*. 2017. С. 5 URL:

- https://economyandsociety.in.ua/journals/8_ukr/14.pdf (дата звернення: 11.04.2024).
33. Потапова М. Статистична грамотність: зайва вимога або необхідність сучасності. *Економіка*. 2014. №4 (157) С. 89-91. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/statistichnagramotnistzayvavimogaaboneobhidnist-suchasnosti/viewer> (дата звернення: 21.04.2024).
34. Прошельцова І. С. Сучасний стан діяльності органів державної статистики у сфері поширення інформації та комунікацій. *Теорія та практика управлінської діяльності в умовах соціокультурних трансформацій* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Старобільськ, 2019. С. 169- 177. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5403/Teoriaandpraktika.pdf?sequence=1#page=170> (дата звернення: 21.04.2024).
35. Пуцентейло П. Р. Особливості функціонування аналітичного забезпечення підприємств. *Інноваційна економіка*. 2015. № 1. С. 5. URL: file:///C:/Users/dzuba/Downloads/inek_2015_1_37.pdf (дата звернення: 21.04.2024).
36. Руденко М. Г. Сучасний стан та напрямки розвитку державної служби статистики України в умовах імплементації міжнародних стандартів. *Теорія та практика управлінської діяльності в умовах соціокультурних трансформацій* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Старобільськ, 2019. С. 51. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3931/Konf%20Teoria2019%20.pdf?sequence=3&isAllowed=y#page=52> (дата звернення: 24.04.2024).
37. Рябенко Л. М. Аналітичне забезпечення розробки і реалізації управлінських стратегічних рішень. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 13. С. 8. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/234.pdf (дата звернення: 24.04.2024).

38. Саврас І. З. Стан та проблеми забезпечення органів державного управління статистичною інформацією. *Проблеми розвитку публічного управління в Україні* : матеріали науково-практичної конференції за міжнародної участі. Львів, 2016. С. 246- 248 URL: https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2016/1/konferentsija_2016.pdf#page=246 (дата звернення: 21.04.2024).
39. Саєнко О. О. Особливості стратегічного управління в територіальних органах державної статистики України. *Теорія та практика управлінської діяльності в умовах соціокультурних трансформацій* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Старобільськ, 2019. С. 55. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3931/Konf%20Teoria2019%20.pdf?sequence=3&isAllowed=y#page=56> (дата звернення: 08.04.2024).
40. Чепуренко Я. О. Соціальна інформація як чинник управління сталим розвитком соціальних систем. *Управління сталим розвитком* : підручник. В. П. Бех, Ю. В. Бех, М. В. Туленков, А. А. Кравченко, Л. М. Макаренко, О. Г. Рябека, Н. В. Крохмаль, В. В. Чепак. Київ : Каравела, 2018. С. 139-191. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi59/0044015.pdf> (дата звернення: 08.04.2024).
41. Червона С. П. Удосконалення нормативно-правового забезпечення організації державної статистики України в рамках реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. *Статистика України*. 2022. С. 30. URL: <file:///C:/Users/dzuba/Downloads/42-18-PB.pdf> (дата звернення: 24.04.2024).
42. Шестерняк М. М. Сучасні тенденції розвитку національної статистики. *Інноваційні економічні механізми для розвитку підприємств, регіонів, країн* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Київ: Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2019. С. 5. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/35763/3/Shesternyak.pdf> (дата звернення: 28.04.2024).

43. Шестерняк М.М. Статистика в Україні: основні етапи розвитку, стан, тенденції та перспективи. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2019. С. 5. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/.pdf> (дата звернення: 28.04.2024).

ДОДАТКИ
ДОДАТОК А

Рисунок 1 – Принципи статистичної інформації

Примітка: розроблено автором на основі джерел [4;6;7]

ДОДАТОК Б

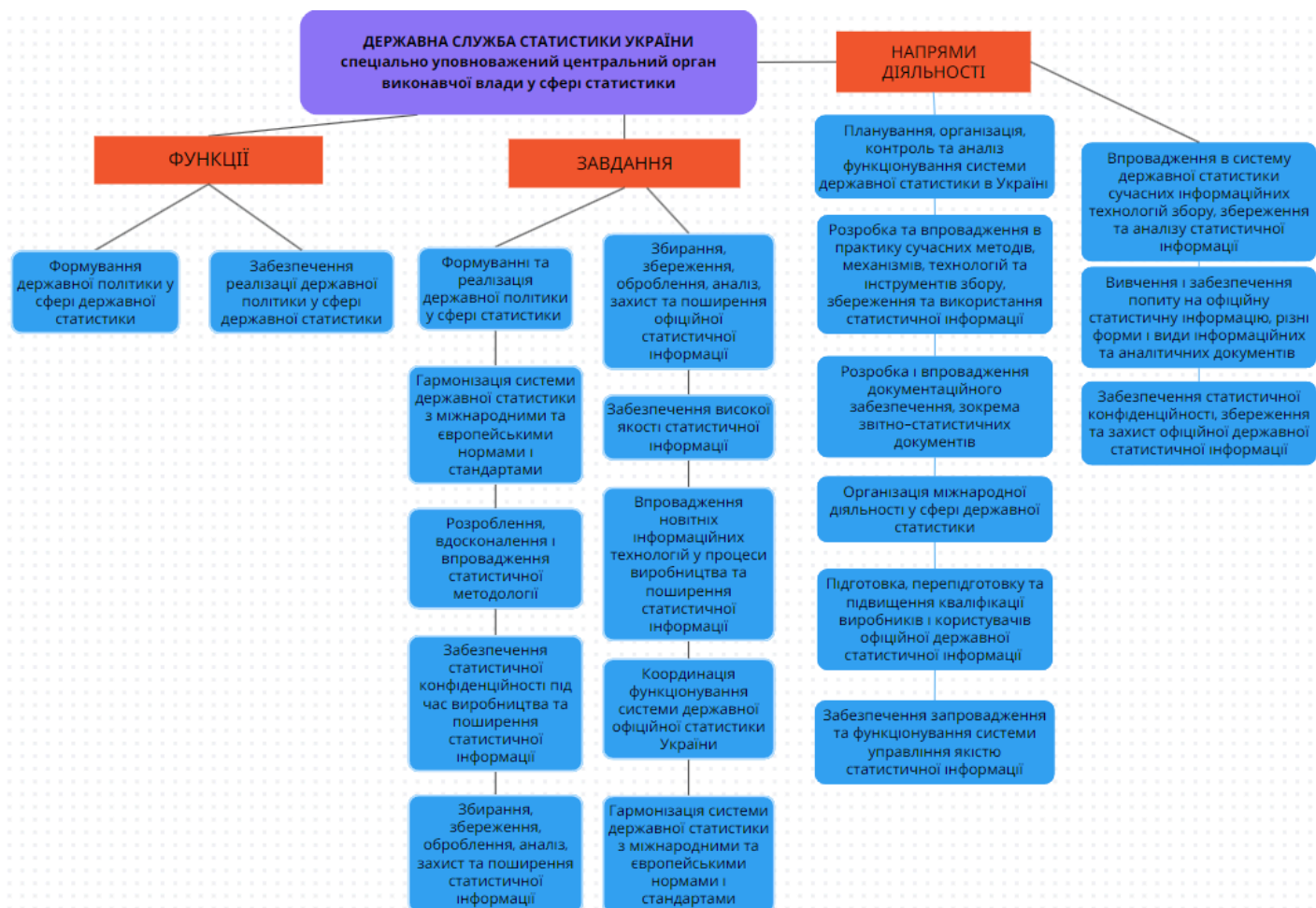

Рисунок 2 – Функції, завдання та напрями Держстату щодо інформаційної та аналітичної діяльності

Примітка: розроблено автором, на основі джерел [4;6;7]

ДОДАТОК В
АНАЛІТИЧНІ ДОКУМЕНТИ В ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ СТАТИСТИКИ
УКРАЇНИ

Таблиця 1 – Види аналітичних документів в Державній службі статистики України

Вид документа	Опис	Призначення	Приклади
Статистичні звіти	Документи, що містять детальну інформацію та аналіз статистичних даних з різних сфер, зібраних протягом певного періоду.	Оцінка та аналіз поточної ситуації, підтримка ухвалення управлінських рішень.	Статистичний збірник «Україна у цифрах» URL: https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/08/zb_Ukraine%20in%20figures_21u.pdf
Аналітичні записки	Короткі документи, що надають аналіз конкретних питань або проблем, з акцентом на швидке рішення.	Інформування керівництва, підтримка стратегічних рішень.	«Комунікаційна стратегія Держстату на період до 2028 року» URL: https://www.ukrstat.gov.ua/menu/Kom_strateg_28/KS_28_pro_stat.pdf
Прес-релізи	Стисло викладені звіти про основні статистичні дані та новини, підготовлені для ЗМІ та громадськості.	Швидке інформування широкої аудиторії про важливі статистичні дані та події.	Експрес-інформація «Зовнішня торгівля товарами» за 1 квартал 2024 року URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/infografika/2024/zed/10_L.png
Інфографіка та дашборди	Візуальні представлення статистичних даних у вигляді графіків, діаграм та інших	Візуалізація даних для кращого розуміння тенденцій та взаємозв'язків.	«Основні соціально-економічні показники України» URL:

	візуальних елементів.		https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/infografika/2022/o_soc_ek_Ukr/01_2022_u.pdf
Статистичні бюлетені	Містять короткі описи та аналізи статистичних даних з різних тем.	Моніторинг основних соціально-економічних показників, інформування громадськості.	«Україна в цифрах» URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/infografika/2021/nezalegn_30/nezalegn_30.pdf

Примітка: розроблено автором на основі аналізу вебсайту Держстату [11]